

Mál nr. 384/2024**VARNARAÐILI HAFNAÐI AÐ HLÍTA ÚRSKURÐI****Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging ökutækis.****Skráningarnúmer ökutækis (X)****Orsakatengsl. Sönnun.****Gögn.**

1. Málskot móttakið 7. október 2024, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags 21. október 2024, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M með tölvupósti dags. 24. október 2024.

Málsatvik.

Árekstur varð með þeim hætti að bifreiðinni X var ekið aftan á bifreið sem M ók hinn 17. desember 2022 í Skógarland í Kópavogi. V var tilkynnt um áreksturinn með tjonstilkynningu vátryggingartaka vegna ábyrgðartryggingar ökutækisins X hinn 20. desember 2022 og í málinu liggur einnig fyrir ódagsett rafræn tjonstilkynning um áreksturinn frá M. Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að greiddar hafi verið samkomulagsbætur upp á 150.000 kr. vegna tjóns á bifreið M en ekki liggja fyrir upplýsingar um frekara tjón. M hefur skorað á V upplýsa um heildarkostnað vegna munatjóns en slíkar upplýsingar liggja ekki fyrir með skýrum hætti í gögnum málsins að frátaldi fjárhæð fyrrnefndra samkomulagsbóta.

M leitaði til læknis 21. desember 2022 vegna verkja í baki og leitaði til lögmanns á skömmu eftir slysið. Einnig leitaði M til læknis 27. febrúar 2023 en upplýsingar liggja fyrir um fyrra heilsufar M sem og önnur slys sem hann lenti í eftir áreksturinn í desember 2022. M aflaði matsgerðar vegna frítímaslyss sem varð 3. janúar 2023 hjá öðru vátryggingafélagi og í tengslum við það var sami matsmaður beðinn um að taka afstöðu til þess hvort umferðarslys 17. desember 2022 hafi valdið hluta af varanlegum afleiðingum sem M væri að glíma við. Matsmaðurinn svarar því til að um lágorkuárekstur hafi verið að ræða sem sé ólíklegur til að valda heilsufarslegum skaða miðað við gögn um skemmdir á bifreiðum og PC-Crash skýrslu vegna árekstursins. Hins vegar telur matsmaður að óþægindi sem lýst sé frá slysdagi virðist hafa verið viðvarandi eins og komi fram í sjúkraskrá og á matsdagi og „...sem slíkt gæti því slysið hafa valdið varanlegum heilsufarslegum afleiðingum.“

M telur sannað að hann hafi hlotið líkamstjón í árekstrinum og vísar til læknisfræðilegra gagna sem sýni afleiðingar umferðarslyssins. Einnig vísar M til matsgerðar vegna frítímaslyss 3. janúar 2023 þar sem afleiðingar þess séu aðgreindar frá einkennum eftir umferðarslysið 17. desember 2022. M telur PC-Crash skýrslu hafa takmarkað sönnunargildi þar sem V hafi aflað hennar einhliða, án þess að gefa M tækifæri til að gæta hagsmuna sinna við gerð hennar. Einnig hafi skýrslan verið unnin af verktaka sem starfi mikið, ef ekki nánast eingöngu fyrir V og sé jafnframt fyrrverandi starfsmaður þess og sé því hægt að draga hlutlægni skýrslunnar í efa. Auk þessa sé skýrslan ekki nema að mjög litlu leyti byggð á samtímagögnum, ekki hafi verið rætt við M vegna hennar, ekki liggi fyrir upplýsingar um viðgerðarkostnað og eingöngu sé gert tekið mið af skemmdum á ytra byrði bifreiðar M. Þessu til viðbótar telur M að PC-Crash forritið geti ekki reiknað áhrif áreksturs á líkama M og áhrif höggs á líkama geti verið mismunandi vegna ýmissa þátta auk þess sem ekki sé reiknuð hröðun á höfuð þeirra sem sitja í ökutækjum heldur einungis hröðun ökutækisins sjálfs. Einnig vísar M til þess að við mat á sönnun orsakatengsla verði að miða mat á læknisfræðilegum gögnum og það hafi verið staðfest í dómaframkvæmd Hæstaréttar Íslands. M vísar einnig til athugunar Fjármálaeftirlitsins frá 20. janúar 2016 á notkun vátryggingafélaga á PC-Crash forritinu og hafi þar verið áréttað mikilvægi upplýsingaskyldu vátryggingafélaga gagnvart aðilum vegna útreikninga og forsendna þeirra. Því hafi V ekki sinnt nægilega vel og eigi ekki að leggja PC-Crash útreikninga til grundvallar við mat á orsakatengslum.

V hefur hafnað bótaskyldu og telur orsakatengsl milli þeirra einkenna og verkja sem M býr við í dag og áreksturs séu ósönnuð. V vísar til þess að M beri sönnunarbyrði um að orsakatengsl séu sönnuð og sú sönnun hafi ekki tekist. Í fyrsta lagi telur V að kraftur í tjónsatburðinum frá 17. desember 2022 hafi

ekki verið nægur til að valda skaða á líkama M. V vísar um það til PC-Crash skýrslu þar sem komi fram að högg af árekstrinum hafi verið mjög vægt eða 1,28g. Skemmdir á bifreið M hafi verið smávægilegar, samkomulagsbætur fyrir munatjón hafi einungis verið 150.000 kr. Einnig komi fram í matsgerð dags. 24. ágúst 2024 það mat matsmanns að um lágorkuárekstur hafi verið að ræða sem sé ólíklegur til að valda heilsufarslegum skaða.

V vísar einnig til dóms Landsréttar í máli nr. 877/2018 þar sem deilt hafi verið um sönnun orsakatengsla eftir vægan árekstur. Í því máli hafi verið dómkvaddur tækni- og verkfræðingur sem taldi að þyngdarhröðun sem samsvaraði 1,6 g væri eins og að hlamma sér aftur í sófa og slíkri hröðun væri ekki erfitt að ná fram í athöfnum daglegs lífs enda væri þetta ekki mjög há hröðun. V bendir á að hröðun sem mælst hafi í PC-Crash skýrslu í máli M hafi verið 1,28 og því minni en í umræddum dómi Landsréttar. Á þeim forsendum telur M að mjög ólíklegt sé að áreksturinn hafi leitt til varanlegs líkamstjóns og við það beri einnig að líta til þess að M búi við forskaða vegna eldri slysa, hafi glímt við veikindi og hafi lent í alla vega tveimur slysum eftir áreksturinn 2022. V telur í öðru lagi að einkenni þau sem M reki til áreksturs í desember 2022 séu þau sömu og hann þjáðist af fyrir umferðarslysið og megi helst rekja til annars umferðarslyss á árinu 2017 og annarra óhappa eftir áreksturinn. Í því samhengi vísar V til þess að M hafi fyrst leitað til læknis vegna einkenna eftir árekstur fjórum dögum eftir hann og næsta koma á heilsugæslu þar sem minnst hafi verið á áreksturinn hafi verið rétt rúmum tveimur mánuðum síðar en í millitíðinni hafi M lent í frítímaslysi, eða þann 3. janúar 2023 og hafi eftir það kennt sér meins í baki og síðu. Einnig hafi M lent í öðru óhappi 26. apríl 2023 þar sem hann hafi lent harkalega á öxl.

V bendir á að af gögnum málsins verði ekki ráðið að M hafi leitað oftast en tvisvar til læknis vegna einkenna eftir áreksturinn í desember 2022, þ.e. fjórum dögum eftir hann og síðan tveimur mánuðum seinna, hann hafi ekki stundað sjúkraþjálfun eða aðra endurhæfingarmeðferð og hafi verið metinn til örorku hjá lífeyrissjóði áður vegna umferðarslyss 2017 og fæðingargalla auk þess að hafa verið í starfsendurhæfingu hjá Virk. V bendir á að sönnunarbyrði hvíli á M um að meiri líkur en meiri séu á sönnun orsakatengsla og vísar til dómaframkvæmdar Hæstaréttar varðandi það.

Hvað varðar matsgerð eins læknis sem fyrir liggur í málinu telur V hana ekki hafa sönnunargildi um orsakatengsl. V bendir á matsfundur hafi verið haldinn í mars 2024 eða 15 mánuðum eftir umferðarslys M og þá hafi M ekki leitað til læknis vegna slyssins í rúmt ár. V bendir einnig á að orsakatengsl verði einungis sönnuð með framlagningu matsgerðar sérfróðra og óvilhallra matsmanna og slík matsgerð liggi ekki fyrir. Matsgerðar eins læknis hafi verið aflað einhliða af M og hafi hún því ekki gildi gagnvart V auk þess sem hún sé eingöngu unnin af lækni, en ekki lækni og lögfræðingi eins og venjan sé, sem og að læknisfræðileg gögn sem liggi fyrir í málinu séu afar rýr. Þannig sé ólöglerður matsmaður að svara til um lögfræðilegt álitaefni eins og orsakatengsl í eins læknis mati og þegar um jafn vægan árekstur sé að ræða og hjá M sem og fátækleg læknisfræðileg gögn verði að gera strangari kröfur um sönnun. V telur M eiga að bera hallann af sönnunarskorti.

Í viðbótarathugasemdum M kemur fram ítrekun þeirra sjónarmiða að matsgerð dags. 24. ágúst 2024 sýni skýrlega fram á varanleg einkenni og orsakatengsl milli umferðarslyss M hinn 17. desember 2022 og þeirra líkamlegu afleiðinga sem M glími við.

Álit.

Í þessu máli er ágreiningur um sönnun orsakatengsla vegna líkamstjóns og varðar það sönnun þess hvort meiri líkur en meiri séu á því að líkamleg einkenni M megi rekja til áreksturs hinn 17. desember 2022.

Í málinu liggja fyrir upplýsingar um að samkomulagsbætur hafi verið greiddar vegna tjóns á bifreið þeirri sem M ók og hafi þær verið 150.000 kr. Ekki liggja fyrir upplýsingar um hvort greiddar hafi verið bætur fyrir tjón á bifreiðinni X. Af gögnum málsins má þó ráða að árekstur hafi ekki leitt til mikilla sýnilegra skemmda á bifreiðunum.

M leitaði til læknis fjórum dögum eftir árekstur og aftur um tveimur mánuðum eftir það þar sem hann lýsti einkennum sem hann rakti til umferðarslyssins. Í læknisfræðilegum gögnum liggja því fyrir lýsingar á líkamlegum einkennum M frá því að hann leitaði fyrst til læknis vegna umferðarslyssins 17. desember 2022 sem og upplýsingar um fyrra heilsufar hans og seinni slys. Þessu til viðbótar liggur fyrir matsgerð eins læknis þar sem fjallað er um mat á orsakatengslum milli einkenna M og umferðarslyssins, en það mat fór fram samhliða mati á varanlegri læknisfræðilegri örorku vegna

frítímaslyssins 3. janúar 2023. Í umræddri matsgerð sem dagsett er 24. ágúst 2024 kemur fram mat þess læknis á því að umferðarslysið „gæti hafa valdið varanlegum heilsufarslegum afleiðingum.“ Mat læknisins er m.a. byggt á gögnum um tjónsatburð, læknisfræðilegum gögnum um heilsufar M í tengslum við umferðarslysið, fyrra heilsufar M, viðtali læknisins við M sem og læknisskoðun.

Hvað varðar hraða- og höggútreikning í svokallaðri PC-Crash skýrslu telur nefndin rétt að áréttta þá afstöðu sem hún hefur lýst í nokkrum um að ekki verður litið framhjá því að ekki var samkomulag um öflun skýrslunnar, en ekki liggur fyrir t.d. mat dómkvadds matsmanns á höggkrafti. Þó skýrslan lýsi litlum höggkrafti árekstursins verða ekki dregnar víðtækar almennar ályktanir af sönnunargagni sem er aflað með fyrrgreindum hætti án þess að litið sé til annarra gagna.

Hvað varðar mat á orsakatengslum vegna líkamstjóna verður nefndin einnig að áréttta að sönnunarreglur taka mið af meginreglum einkamálaréttarfars um frjálst sönnunarmat dómara, sjá einnig 1. mgr. 44. gr. laga um meðferð einkamála nr 91/1991. Það þýðir að mat á sönnun getur byggst á öllum þeim gögnum sem lögð eru fram af aðilum máls til sönnunar. Ágreiningur M og V lýtur m.a. að því í þessu máli hvort hægt sé að taka mið af því sem kemur fram í matsgerð eins læknis dags. 24. ágúst 2024 við sönnunarmat. Verður ekki litið svo á að ákvæði skaðabótalaga nr. 50/1993 útiloki með nokkrum hætti að mat eins læknis á tilteknum þáttum líkamstjóna tjónþola sé hluti af þeim gögnum sem sönnunarfærsla tekur mið af. Sjónarmið V um að matsgerðir þurfi að vera gerðar af tveimur óháðum óvilhöllum matsmönnum til þess að þær hafi vægi við sönnunarfærslu fá hvorki stoð í ákvæðum skaðabótalaga né reglum einkamálaréttarfars um frjálst sönnunarmat. Þó mat á sönnun sé lögfræðilegt mat þá byggir það á þeim gögnum sem liggja fyrir, bæði læknisfræðilegum gögnum og öðrum, og þar af leiðandi getur matsgerð eins læknis verið hluti af sönnunargögnum í málum sem þessu sem og önnur læknisfræðileg gögn. Mat nefndarinnar á sönnunargildi umræddrar matsgerðar tekur þó mið af því að matsgerðinni var aflað einhliða af M, líkt og PC-Crash skýrslu var aflað einhliða af V.

Þegar litið er til allra þeirra gagna sem liggja fyrir í máli M er ekki hægt að útiloka að M hafi fengið eitthvað högg á bifreið sína við áreksturinn 17. desember 2022 og ljóst er að greiddar voru bætur vegna munatjóns. M lýsti líkamlegum einkennum frá hálsi og baki nokkrum dögum eftir árekstur og ekki er útilokað að hann hafi verið viðkvæmari fyrir líkamstjóni vegna fyrra heilsufars hans. M lýsir síðan einkennum aftur með sama hætti um tveimur mánuðum síðar hjá lækni. Þessu til viðbótar liggur fyrir matsgerð læknis sem telur, samhliða mati á afleiðingum frítímaslyss hinn 3. janúar 2023, að ekki sé útilokað að umferðarslysið 17. desember hafi valdið varanlegum heilsufarslegum afleiðingum og af matsgerðinni verður ráðið að greint sé á milli afleiðinga umferðarslyssins og frítímaslyssins. Þrátt fyrir að vægi matsgerðarinnar við sönnun sé að einhverju leyti minna en annarra gagna, vegna þess að matsgerðarinnar er aflað einhliða, verður ekki að öllu leyti litið framhjá henni við mat á sönnun orsakatengsla.

Þegar öll þessi gögn eru vegin saman við sönnunarmatið telst M hafa sýnt fram á að hann hafi orðið fyrir einhverju líkamstjóni í skilningi 1. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993 og meiri líkur en minni séu á því að það tjón geti verið varanlegt. M telst því eiga rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu ökutækisins X hjá V og í því felst að hann á rétt til greiðslu þess sjúkrakostnaðar skv. 1. gr. fyrrgreindra skaðabótalaga sem hlýst af öflun matsgerðar á öllum afleiðingum líkamstjónsins.

Niðurstaða.

M á rétt til bóta vegna mats á líkamstjóni hans vegna áreksturs 17. desember 2024, úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 3. desember 2024.
rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir